

HISTORISCHE KRING 'IN DE GLORIOSA'

Ankeveen • 's-Graveland • Kortenhoef

22^e jaargang nr. 1, februari 2005

IN DE GLORIOSA

Historische Kring Ankeveen, 's-Graveland en Kortenhoef

22^e jaargang nr. 1, februari 2005

CIP-gegevens

Koninklijke Bibliotheek, Den Haag. ISSN: 0927-829X

Redactie:

Dhr. D. Buitenhuis,
Leeuwenlaan 3,
1243 KA 's-Graveland
Tel.: 035 – 6560349
E- mail:
buitenhuis-pijst@hetnet.nl

Dhr. J . C. Immerzeel,
Reigerlaan 26,
1241 ED Kortenhoef
Tel.: 035 – 6563291
E-mail:
j.c.immerzeel@wanadoo.nl

Vormgeving & realisatie:

Popko K. A. Biel

INHOUD

Een Honderdjarige in 's-Graveland, en hoe het een zonnewijzer verging. Daan Buitenhuis 5

Honderd jaar geleden was het bijzonder als iemand honderd jaar werd. Vandaag de dag is het minder gewoon. Hoewel, als het om een bedrijf of een vereniging gaat is het nog steeds een gebeurtenis die het omzien in de historie waard is. Zeker als het om een ideële vereniging gaat die de natuurbescherming hoog in het vaandel heeft staan. Opgericht in 1905 in Amsterdam en toen de vereniging uit de voegen van het kantoor aan de Herengracht 540 groeide, verhuisd naar 's-Graveland. Op 1 oktober 1975 werd het gerestaureerde landhuis van Natuurmonumenten, Schaeap en Burgh, door Prins Claus feestelijk geopend.

In de maand July Jan C. Immerzeel 12

Er zijn in de loop der eeuwen veel molens gebouwd in ons land. Bijna evenzoveel zijn er verbrand of in verval geraakt. Het is daarom zo goed dat er altijd schilders zijn geweest die een molen in een landschap op het schildersdoek neerzetten en de herinnering levend hielden. Zo is er een schilderij dat bekend staat als de 'Molen van Gabriël'. Jan Immerzeel heeft al heel wat publicaties over de molens van Kortenhoef op zijn naam staan. Hij heeft opnieuw onderzoek gedaan om nu voor eens en altijd te weten of hij alle twijfels weg kan nemen over de vraag is het nu de Voorste Molen, de Middelste Molen of de Achterste Molen en is de molen op het schilderij afgebrand of niet? Lees zijn betoog en kijk of hij u kan overtuigen dan wel aan het twijfelen kan brengen.

De plaats van de Ankeveense Schuilkerk Jan M. Veenman 71

Op 9 november 2003 werd het Martinusfeest én het Patroonsfeest én het 75-jarig bestaan van de St. Martinuskerk gevierd. Ter gelegenheid daarvan verscheen van de hand van Jan Veenman het boek 'Gedreven door de tijd'. Boeiende lectuur. Diepgravend in de historie van het kerkelijk leven in Ankeveen. Maar wie dacht dat daar nu

alles mee gezegd is vergist zich toch. Het is niet voor niets dat de schrijver boven het verhaal dat nu voor u ligt aan de titel toevoegt 'Een verhaal zonder einde'. Historische plaatsen zoals de boerenhoeve 'Ingelenburgh' ontmoet u op deze reis om tenslotte te eindigen bij het oude kerkhof waar de schrijver mijmert over de boodschap die de vele wachters aldaar hem lijken mee te willen geven.

Een laatste grenssteen in 's-Graveland? W.J.Fecken 26

En terwijl menigeen dacht dat er maar vier z.g. grensstenen bekend zijn in 's-Graveland, heeft de schrijver nog een vijfde opgespoord. Daarvoor neemt hij u mee naar de Beresteinseweg en de fraaie oude boerderij dicht bij de begraafplaats gelegen. Via allerlei details trekt hij zijn conclusies en vertelt daarover.

Een begrafenis per Trekschuit W.J.Fecken 30

Je kunt het je bijna niet voorstellen, een begrafenis per trekschuit. Nog geen honderd jaar geleden heeft men dat in onze omgeving toch nog eens kunnen zien. De krant schreef er niet uitvoerig over en het blijft dan gissen wie en waar er werd begraven. Maar de datering gaf enig houvast en zo komt het dan toch nog tot een verhaal. Interessant om op deze wijze met wat losse gegevens een en ander tot een geheel te brengen.

Mededelingen van het bestuur 31

Oude foto's, documenten, wasstamper, asbakken met opdruk, weegschaal en een jeneverfles, een gemeentewapen en een draagbaar. Je kunt het niet bedenken wat men ons allemaal wil schenken. En de mensen op de foto's, dat wil je niet weten, hoe ze allemaal heten.... Hartelijk dank! En er is weer een tentoonstelling in aantocht. Over de jaren 1940-1945.

Uit de krant van toen Popko Biel 33

Ankeveen, 70 jaar geleden. Niet echt prettig om op de fiets doorheen te rijden gezien de kwaliteit van de dorpsweg in die tijd. Een 30 km-zone was nog ver weg want er was toch nog geen autoverkeer? Als u

dat denkt dan vergis u zich. De weg werd verbeterd, verhard en verbreed. En daar was iedereen blij mee. Maar daarmee kwamen ook de eerste zorgen over het, wat ze toen al noemden, "groeïend autoverkeer", al moesten veel begrippen zoals file, vluchtstrook en parkeerplaatsen nog worden uitgevonden.

Wie weet het antwoord?

Jan Schriek 34

Werkverschaffing, het klinkt ouderwets maar voor velen heeft het een herinnering aan vroegertijden die je beter maar kunt vergeten. Op veel plaatsen in ons land werkten mensen in de z.g. crisistijd, 20-er 30-er jaren van de vorige eeuw, op een manier die men nu liever niet meer zo zouden zien. Toch werkten men hard maar niet met die betrokkenheid waarvan je nu zou zeggen ik heb daar met plezier gewerkt. In Kortenhoef was ook zo'n groepje mensen die zo op de foto kwamen. Heeft iemand er een herinnering aan? Misschien van horen zeggen?

EEN HONDERDJARIGE IN 's-GRAVELAND

en hoe het een zonnewijzer verging

Wanneer en waarom

De kalender wijst 1905. Nederland telt 5 miljoen inwoners. Meer dan een half miljoen ha bestaat nog uit z.g. woeste gronden. Natuurgebieden zouden wij dat nu noemen. Een groepje idealisten, met de liefde voor de natuur hoog in het vaandel, werd in 1904 opgeschrikt door een bericht van het gemeentebestuur van Amsterdam dat in het Naardermeer een geschikte stortplaats voor het hoofdstedelijke afval zag. Het eerder genoemde groepje zag de bui hangen boven het Naardermeer. Men had de wind niet mee want, zo redeneerden immers veel stadsbestuurders, Amsterdam moet toch ergens zijn huisvuil laten? Het plan kwam echter niet door de gemeenteraad, en wel om hygiënische redenen. Voor velen een bekend verhaal. Er was geen tijd te verliezen. Op 22 april 1905 vond in Artis de oprichtingsvergadering plaats van een vereniging die zich sterk wilde maken de bedreigde natuur waar mogelijk te redden. De Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, met daarbij Dr. Jac. P. Thijsse had daartoe het initiatief genomen. Hoe nu het Naardermeer te redden? Kopen? De vraagprijs was 160.000 gulden. Voor die tijd een reusachtig bedrag. Er werd een reddingsplan opgesteld. Geld geleend en simpelweg geld ingezameld, bij elkaar gebeld. En het lukte. Het Naardermeer mocht blijven en daarmee de flora, de fauna, het landschap. En zo is het gekomen en gebleven. Honderd jaar lang!

Méer dan het Naardermeer

Maar alléén het Naardermeer was niet genoeg. Het succes werkte aanstekelijk. Er gingen overal stemmen op die zeiden: 'Als dat kan voor het Naardermeer dan zou dat toch in ons hele land moeten kunnen, nietwaar?' Iedere provincie had wel zijn eigen Naardermeer, zijn eigen bedreigde natuur. Om maar eens wat te noemen, in Gelderland, in Overijssel, in Limburg en bijvoorbeeld, niet ver van het Naardermeer, in 's-Graveland, Kortenhoef en Ankeveen! Ons land kende zoveel parels in de groene ruimte die op de schop dreigden te gaan dat men beseftte dat er snel meer moest gebeuren.

Het sleutelwoord was *natuurterreinen verwerven door aankoop, en/of middels schenkingen* door mensen die de natuur goed gezind waren en doordrongen waren van de gedachte 'de mens leeft niet bij brood alleen'

Of vertaald naar hedendaagse begrippen als het er om gaat meer mensen hiervan te overtuigen: 'mensen die de natuur een warm hart toedragen'.

Monumenten?

Zoals eerder aangegeven, het was 1905, en de mensen van het eerste uur hadden een vereniging opgericht. Men streefde ernaar om veel leden te krijgen. De minimum contributie bedroeg F 1. - (één gulden!) per jaar.

Een vereniging moet een naam hebben. Een naam met een gedachte erachter. Om een voorbeeld te noemen. Iedereen weet dat het Muiderslot een monument is. Een cultuurmonument. Als er een weg zou moeten worden aangelegd die op de tekentafel dwars door dit monument zou worden getrokken.... dan zou dat voor iedereen ondenkbaar, onacceptabel zijn. De oprichters van de vereniging redeneerden, als zich ergens een eikenbos van meer dan 300 jaar oud of een schitterend vennenlandschap, een duinlandschap, een moeras- of heidegebied bevindt, dan moeten we dat ook zien als een monument, een *natuurmonument*, dat evenzeer bescherming behoeft als een cultuurmonument.

Frederik Willem van Eeden, schrijver en botanicus, (de vader van de zeker in onze streek bekende schrijver en idealist Frederik van Eeden) is degene geweest die het eerst het woord natuurmonument heeft gebruikt. En zo kreeg de *Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland*, honderd jaar geleden, haar naam.

De doelstelling

Wat o.a. te doen stond was het formuleren van een doelstelling, vastgelegd in statuten.

Men kwam tot het volgende en het is interessant te lezen dat men toen reeds niet alleen zorg had voor planten en dieren. Het moest niet alleen *door* maar ook *voor* de mens zinvol zijn. Dat mensen de gelegenheid moesten krijgen om van die natuur te kunnen genieten. Verder dat ook **cultuurmonumenten** zoals je die ook op de buiten-

plaatsen van 's-Graveland aantreft instandhouding behoeven: Herenhuizen, koetshuizen, oranjerieën, ijskelders, fruitmuren, theekoepels en boerderijen, die zich temidden van, wat we nu natuur noemen, bevinden. Men kwam tot het volgende: *De Vereeniging heeft ten doel het behoud en beheer van in wetenschappelijk en landschappelijk opzicht belangrijke terreinen in Nederland, met de daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst. Dit geschiedt zowel ter wille van de natuur zelf als ten behoeve van het geestelijke en lichamelijke welzijn van de mens*'.

Na 100 jaar kunnen we met de doelstelling van toen nog heel goed leven.

Wanneer werd Natuurmonumenten actief in onze regio?

We gaan even ruim 70 jaar terug in de tijd en kijken in het 's-Gravelandse, Kortenhoefse, Ankeveense en het Loosdrechtse om ons heen of er al wat valt te merken van die vereniging. Een korte opsomming van de eerste aankopen.

Het begon in 's-Graveland.

De buitenplaats Hilverbeek (1933) aan de Leeuwenlaan gelegen en Gooilust (1937) aan het Zuidereinde. In de latere jaren werd de groene reeks in 's-Graveland vervolmaakt met Spanderswoud (1957), Schaep en Burgh (1971) en Boekesteyn (1993), alle drie aan het Noordereinde gelegen. Waarbij wordt opgemerkt dat het aan Schaep en Burgh grenzende Bantam in de gem. Hilversum ligt en in 1984 door de eigenaar, de gem. Bussum, aan Natuurmonumenten werd verkocht. Het Corversbos is eveneens in de gem. Hilversum gelegen en hoort bij Gooilust.

De eerste aankoop in Loosdrecht vond in 1943 plaats toen er 18 ha. rietland en water te koop werd aangeboden. Het werd daarom belangrijk gevonden omdat er een kolonie zeldzame purperreigers nestelde. Het was gelegen ten Zuiden van de Oostelijke Drecht. In 1955 werd de Breukeleveense Eendenkooi aangekocht, gevolgd in 1956 met aankopen in het moerasgebied de Tienhovense Plassen. Een cultuurmonument, de wipwatermolen 'de Trouwe Wachter', anno 1883, fraai in het landschap gelegen, werd aangekocht in 1960.

De eerste aankoop in Ankeveen vond plaats in 1951, 12 ha. grasland, was bedoeld als ruilobject maar kon nooit geruild worden. Het is het weiland aan de Cannenburgerweg waar het kantoor van Schaep en Burgh op uitkijkt. Vroeger behoorde het tot het landgoed. In 1955 werd daar tegenaan, in Ankeveen-Oostzijde een aantal percelen moerasbos verworven waarop eens de bestemming vuilstortplaats rustte. Grote aankopen werden later eerst in de Hollands-Ankeveense Plassen, gevolgd door de Stichts-Ankeveense Plassen gedaan. En daarmee behoort het nog steeds tot een van de mooiste natuurgebieden in ons land. Een bijzonder monument kwam naar de vereniging in 1959, n.l. de watermolen 'Hollandia', anno 1766, aan de Loodijk. Het gebied de *Kortenhoefse Plassen* was na de Nieuwkoopse Plassen en Loosdrechtse Plassen het derde grote plassengebied waar Natuurmonumenten in de jaren '40 een begin maakte met het behoud van de natuur door er de eerste aankopen te doen. In 1946 een mooie waterlelieplas in 'Achter de Kerk' (Kortenhoef-Oostzijde). In 1948 de eerste hectares in 'Het Hol', later gevolgd door de aangrenzende 'Suikerpot'. In 1954 in het 'Wijde Gat' en 'Oostindië' (Kortenhoef-Westzijde).

De aankoop in 1951 van de z.g. Heerlijkheid Kortenhoef, een perceel water in het Wijde Gat, gaf Natuurmonumenten zelfs het recht zich 'Ambachtsvrouwe van Kortenhoef' te noemen. Ook het fort 'Kijkuit', aan de Vreelandseweg, kwam onder de vleugels van Natuurmonumenten.

Wie schrijft die blijft

In het korte bestek van dit artikel kan ik onmogelijk 100 jaar Natuurmonumenten op papier zetten. Over dat onderwerp kun je boeken vol schrijven. En dat is ook gebeurd en het gebeurt nog steeds. Om dicht bij huis te blijven, in 2003 verscheen het bijzonder mooie en interessante boek over de geschiedenis van 'Het Bos van Blauw' (Gooilust) van de hand van Ton Coops. Eind april 2005 verschijnt het gedenkboek 'Wind mee, stroom tegen'- 100 jaar Natuurmonumenten. Auteur Frits Maas. Het jubileumboek ligt vanaf eind april in de bezoekerscentra, dus ook in het bezoekerscentrum 's-Graveland, voor € 29.95. Voor leden geldt een speciale voorinstekprijs. Als u het boek voor 1 april bestelt betaalt u slechts € 21.95 en ligt het boek begin mei op uw deurmat. Het is maar dat u het weet!

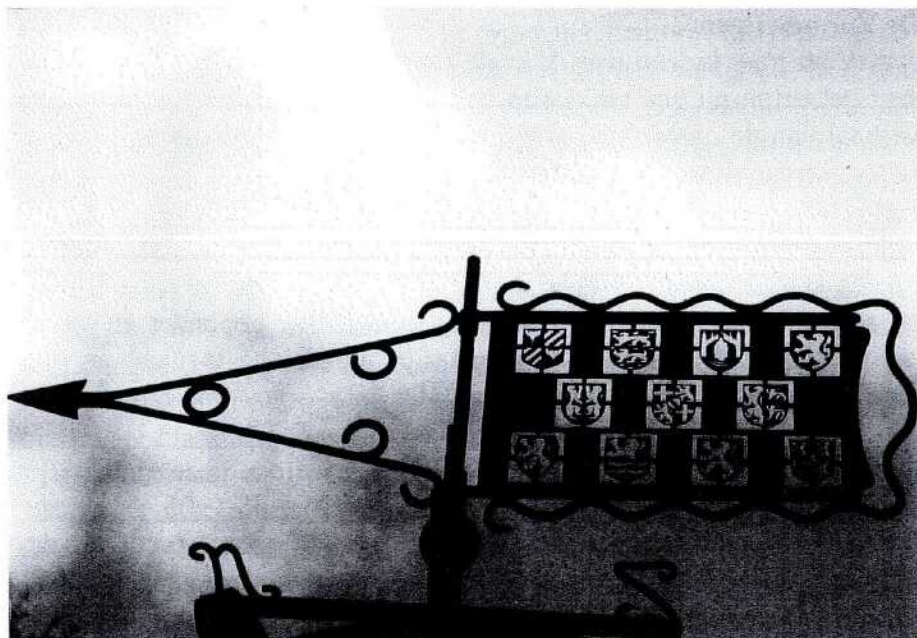
De Zonnewijzer

Als ik nu mag kiezen wat ik in de loop der jaren altijd een interessant gebeuren uit een reeks van gebeurtenissen heb gevonden is het verhaal van de meest bijzondere zonnewijzer van 's-Graveland. Een historisch pareltje bij Natuurmonumenten.

Het is als volgt. Op het gazon voor het hoofdgebouw van Natuurmonumenten, Schaep & Burgh, staat een zonnewijzer, gemonteerd op een stenen sokkel. Wat valt er te zien en te lezen op deze wijzer en sokkel? Ter gelegenheid waarvan is hij daar geplaatst en wanneer? Vragen die de moeite waard zijn om dat na te gaan en het hierbij op te schrijven want over 100 jaar, maar misschien ook eerder, zou men dit wel eens willen weten.

Om bij het begin te beginnen. Zoals reeds eerder gezegd was de oprichtingsdatum van Natuurmonumenten 22 april 1905. Maar de Koninklijke goedkeuring van het Huishoudelijk Reglement en de Statuten, en ook de eerste ledenvergadering, vond plaats in 1906. Men was toen van mening dat 1906 moest worden aangehouden.

Vandaar dat in 1931 het zilveren feest werd gevierd en in 1956 het 50-jarig jubileum. In de 70-er jaren gingen er stemmen op dat historisch gezien, toch de oprichtingsvergadering in 1905 de geboorte van de vereniging was. Aldus werd 1980 het jaar om op grootse wijze het 75-jarig jubileum te vieren. Het lijkt mij goed dat even te memoreren omdat, teruglezend en rekenend, je anders op het verkeerde been kan worden gezet. Dit wetende gaan we even terug naar 1956 toen men op 17 maart het gouden jubileum vierde in het Concertgebouw te Amsterdam. Vertegenwoordigers van de Provinciale Natuurbeschermingsorganisaties, Landschappen genoemd, waren aanwezig. Namens de Landschappen feliciteerde de heer M. Wiegiersma, voorzitter van de Vereniging 'It Fryske Gea', de jubilerende Vereniging. Hij wees erop dat Natuurmonumenten als de moederorganisatie van de provinciale natuurbeschermingsorganisaties moet worden beschouwd. Hij bood een zonnewijzer aan. In het hart van de zonnewijzer staat een kievit. Boven op de zonnewijzer staat een windwijzer. Op de staart van de windwijzer zijn de wapens van de, toen nog elf, provincies kunstig uitgesneden.

Waar deze nu te plaatsen? In de tuin van het kantoor Herengracht 540 te Amsterdam? Maar dan zou nauwelijks iemand hem te zien krijgen. Gooilust in 's-Graveland werd uitgekozen. Daar heeft de zonnewijzer vele jaren gestaan, tussen het huis Gooilust en de zogenoemde 'aha'. Maar helaas, dat mocht geen 100 jaar duren. In maart 1978 werd hij gestolen. De stenen sokkel met inscriptie bleef achter.

Natuurmonumenten besloot de zonnewijzer in ere te herstellen en vond het een goede gelegenheid dit te doen als de twee directeuren dr. H.P.Gorter en dr J.van Soest afscheid namen. Op 8 mei 1979 werd een fraaie replica op de stenen sokkel aangebracht en het geheel werd geplaatst op het voorplein/gazon van het kantoor Schaep & Burgh. Aan de oostzijde van de sokkel bevindt zich een koperen plaatje met de tekst, (moeilijk leesbaar), *Geschenk van de elf Provinciale Landschappen aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten ter gelegenheid van haar gouden jubileum op 17 maart 1956.* Aan de westzijde eveneens een koperen plaatje en de tekst *Na ontvreemding in 1978 is deze kopie vervaardigd ter gelegenheid van het afscheid van mr. H.P.Gorter en dr. J.van Soest op 8 mei 1979.*

Wie over het Noordereinde gaat of Schaep & Burgh bezoekt, kent nu de geschiedenis van de daar aanwezige zonnewijzer en weet iets meer over de historie van de 100-jarige Vereniging Natuurmonumenten in 's-Graveland.
Rest mij nog Natuurmonumenten te feliciteren met haar eeuwfeest!

Daan Buitenhuis

Bronnen:

- *Jaarboeken van Natuurmonumenten
- *Ruimte voor Natuur, 1986, dr.H.P.Gorter
- *Het Bos van Blaauw, 2003, Ton Coops

IN DE MAAND JULY

Kortenhoef kent nog één molen. Ooit waren het er vier. Een koren-molen op de grens van Kortenhoef en Loosdrecht (Moleneind) en drie watermolens langs de Horstermeerdijk, de Voorste, de Middelste en de Achterste Molen. Drie van de vier zijn in de loop der tijd door brand verloren gegaan en nooit herbouwd. De vierde staat er nog altijd. De “Voorste Molen”, zoals hij lang heette. Later is de naam “molen van Gabriël” ontstaan, naar een schilderij van de schilder P.J.C. Gabriël. Gabriël (1828 -1903) was een van de “groten” van de Haagse school en schilderde aan het eind van de achttiende eeuw een molen. Het doek kreeg als titel “In de maand july” en hangt in het Rijksmuseum in Amsterdam.

De Kortenhoefse molen heeft de naam Gabriël gekregen, omdat het bestuur van de stichting, die de molen beheerde, de overtuiging had, dat de molen op het doek van Gabriël de “Voorste Molen” van

Kortenhoef voorstelt. Waarop die wetenschap is gebaseerd weet niemand. Bij het Rijksmuseum weet men van niets. In 1975 werd in een molenboek een afbeelding geplaatst van het bewuste schilderij en rees in "molenland" de vraag om welke molen het hier eigenlijk ging. Uiteindelijk kwam de vraag terecht bij dhr. Ing. Den Besten uit Loenen, molendeskundige en kenner van de Kortenhoefse molen. Hij stelde een onderzoek in en wat blijkt? Het schilderij van Gabriël kan onmogelijk de bewuste molen voorstellen. Hiervoor zijn een aantal argumenten aan te voeren. Een schilder kan natuurlijk schilderen wat en zoals hij wil. Ook Gabriël stildeerde wel wat, maar benaderde wel de karakteristieke hoofdvormen. De ons bekende molen kan gekarakteriseerd worden als een plumpe molen. Door de vrij rechte achtkantstijlen ziet hij er vrij recht uit. Bij de molen op het schilderij is dit geenszins het geval. We zien een vrij getailleerde molen, een bijna sierlijke vorm, zoals bij de Gabriël beslist niet het geval is.

Een tweede argument heeft betrekking op de situering. De molen op het schilderij is bekeken vanuit het zuidoosten of zuidzuidoosten. De instroomzijde van het scheprad, met de achterwaterloop en krooshek liggen op het schilderij ook aan deze kant. Bij de bestaande molen is dat helemaal niet het geval, want de instroomzijde van de "Voorste Molen" lag op het zuidwesten.

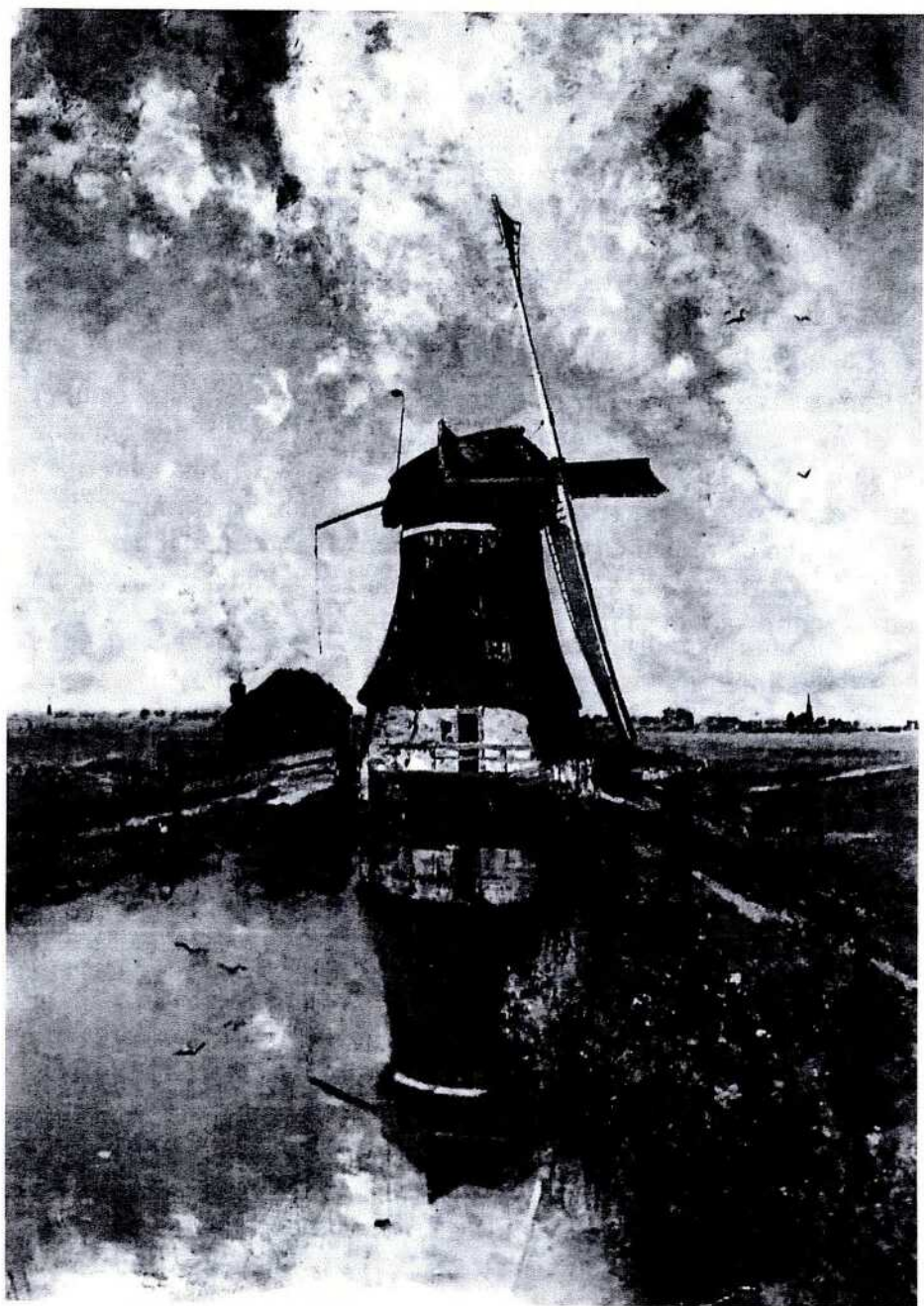
Tenslotte de afgebeelde schuur. Op het schilderij staat de schuur naast de achterwaterloop van de molen met de noklijn van het dak evenwijdig met de hartlijn van de molen. Bij de "Voorste Molen" staat nog altijd een zeer oude schuur. Deze schuur staat echter zo'n dertig meter van de molen verwijderd. De noklijn van deze schuur staat bijna haaks op het hart van de molen. Bovendien staat deze schuur aan de "kamerzijde" van de molen, terwijl de schuur op het schilderij aan de schepradzijde staat.

Al met al kunnen we eigenlijk wel concluderen, dat de molen op het doek "In de maand july" onmogelijk de huidige molen voor kan stellen. Einde verhaal? Zou kunnen, maar we kunnen ons ook af gaan vragen, welke molen stelt het schilderij dan wel voor? Zou het een van de andere Kortenhoefse molens kunnen zijn, ofwel de Middelste of Achterste molen? Wat betreft het landschap, waarin Gabriël de

molen schilderde zou het zeer wel kunnen. Alle Kortenhoefse poldermolens waren van het type binnenkruier, zoals ook de afgebeelde. Op de achtergrond ligt een diepe polder met sloten in een bepaalde richting. Het zou de Horstermeer heel goed kunnen zijn. Deze ligt immers drie meter beneden het Kortenhoefse peil en de richting van de sloten klopt ook. Ook de details aan de horizon kloppen precies. De Hoekermolen en de kerk van Nederhorst den Berg (de huidige katholieke kerk van Nederhorst was toen nog niet gebouwd). Wat dat betreft klopt dus alles, wat eigenlijk niet eens hoeft, want we hebben het nog altijd over een schilderij en als een schilder het aardig vindt om een extra torentje aan de horizon te schilderen omdat het zijn compositie ten goede zou komen, dan heeft hij natuurlijk die vrijheid. Hoe dan ook, alles klopt.

Zou het dan de Middelste Molen kunnen zijn? Van deze molen zijn nog wel wat foto's bekend. De molen brandde in 1942 af. Van deze brand zijn zelfs nog filmbeelden. In eerste instantie lijkt het er inderdaad op, dat het de Middelste Molen zou kunnen zijn. Deze molen was even sterk getailleerd als de molen op het schilderij. Ook de richting van de waterloop was dezelfde als op het schilderij. Als we naar de horizon kijken vanuit zuidoost naar noordwest moeten we links de Hoekermolen en rechts de kerk van Nederhorst den Berg zien. Ook dat klopt allemaal. Toch is er één ding, dat niet klopt, namelijk de plaats van de schuur. Op het schilderij staat de schuur naast de achterwaterloop, aan de schepradzijde, ofwel aan de andere kant van de waterloop als waar de molen staat. In werkelijkheid stond die schuur echter met de molen aan dezelfde kant van de waterloop. Verder zouden we rechts van de molen de boezem, ofwel de Kortenhoefse wetting moeten zien, rechts van waar op het schilderij het mannetje loopt. Dit water is er niet.

Uiteindelijk kunnen we dus wel concluderen, dat het schilderij ook de Middelste Molen niet kan voorstellen. Iets voorbij de Middelste Molen stond de Achterste Molen. Zou het schilderij dan deze molen kunnen voorstellen? Ook bij deze molen kijkt men vanuit zuidoost over de waterloop naar de molen. Horizon en patroon van kavelsloten in de achtergelegen polder kloppen precies. Bij de Achterste

Molen hield de boezem op. Dat er zoals op het schilderij rechts van de kade geen water is te zien klopt in dit geval dus wel. Op die plaats zien we in dit geval de drie meter lager gelegen Horstermeerpolder. Ook dit klopt met het schilderij. Een laatste punt zijn de kleuren van het schilderwerk. De dekplanken boven aan het riet waren zowel bij de Voorste als bij de Middelste Molen zwart geteerd. Bij onderzoek aan de Voorste Molen in 1957 kwam aan het licht, dat de oude verf (van voor 1933) van deze dekplanken crème-geel was geweest. Ook op het schilderij van Gabriël zijn deze planken crème-geel geschilderd.

Al met al kan geconcludeerd worden, dat het schilderij van Gabriël heel goed de Achterste Molen voor kan stellen. Deze molen brandde in 1889 af. Foto's zijn helaas niet bekend. Een bewijs is dit verhaal ook geenszins. Het enige, dat is aangetoond, dat het stichtingsbestuur van de molen Gabriël moeilijk kan volhouden, dat het schilderij "In de maand july" de huidige molen voorstelt en dat de molen dus eigenlijk helemaal niet zo behoort te heten.

Jan Immerzeel

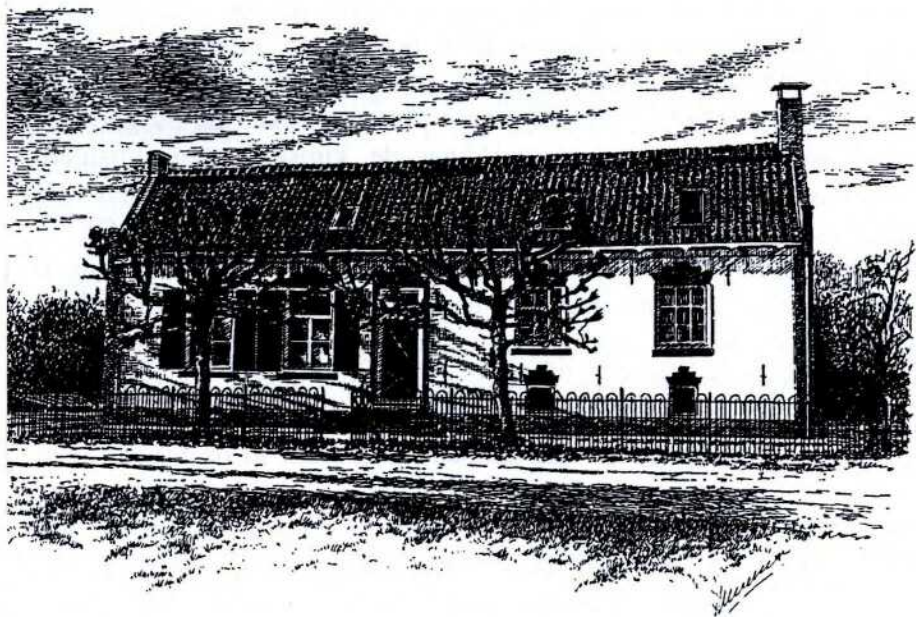
DE PLAATS VAN DE ANKEVEENSE SCHUILKERK

of

een verhaal zonder einde

Politieke en godsdienstige onrust bepaalde het beeld van de lange, hete zomer van het jaar 1566. In het najaar barstte de bom. En ook al hebben de calvinistische leiders het zeker niet gewild, toch wierpen dweepzieke ijverars, gesteund door rabauwen, opgeschoten lum-mels en 'guyten die nauwelic eenen schoen an den voeten hadden' zich op kloosters en kerken. Op vele plaatsen keken de burgers ge-laten toe, toen de brekers vol haat de kunstschaten, kostbare misgewaden, schilderijen, zilveren en gouden altaarsieraden en vele andere zaken meer vernielden. Gestolen werd er vrijwel niets. De Beeldenstorm is een schrikwekkende gebeurtenis geweest. Binnen slechts enkele weken verdween een cultuurbezit van onschatbare waarde. "Wij hebben genoeg van hagenpreken in weer en wind! Wij eisen nu een eigen kerk!" zeiden de calvinisten. In de veelal ontluisterende kerken betraden de calvinistische voorgangers de kansel – ook al waren ze qua aanhang nog sterk in de minderheid. De hervormingsbeweging kwam zeker niet alleen uit godsdienstige overwegingen voort. Onvrede heerste in het gehele land. In de ste-den leefden talrijken in diepe en uitzichtloze armoede terwijl het platteland door misoogsten was getekend. De graanoogst was voor een groot deel mislukt. Veel koren moest uit de landen rond de Oost-zee komen maar de Sont was afgesloten. Ook binnen de Rooms Katholieke Kerk begon men steeds meer overtuigd te raken van de noodzaak om het kerkelijk leven diepgaand te wijzigen. In de loop van de strijd zegevierde echter de volgelingen van de nieuwe Leer, belichaamd in predikanten enerzijds en kooplieden en regenten anderzijds. Nadat omstreeks 1580 de gereformeerde kerk door de overheid was erkend als de publieke kerk volgden tal van parochiepries-ters haar aanhangers of werden eenvoudigweg door een predikant vervangen. De talrijke andersdenkenden werden gedegradeerd tot tweederangsburgers. Zij koesterden in toenemende maten een diepe wrok jegens de overheid en de gereformeerde kerk wegens de

heimelijkheid waarmee zij voortaan hun geloof in schuilkerken moesten belijden.

Boerderij 'Ingelenburgh' aan het Hollands End

Officieel tot het jaar 1593 mochten de rooms katholieken van Ankeveen ongestoord gebruik blijven maken van de oude parochiekerk welke, onder de bescherming van Sint Martinus, in het midden van het dorp stond. Nadien trokken zij zich terug in een schuilkerk op het Hollands End te Ankeveen. Twijfels zijn er echter gebleven of de schuilkerk was gelegen op het terrein van de nog aanwezige boerenhoeve 'Ingelenburgh' op het Hollands End of (naar mijn stellige overtuiging) op het terrein van het buitenverblijf van de Amsterdamse advocaat Johan Ingel gelegen op de hoek Stichtse

Kade / Hollands End. Ik meen mijn vermoedens uit het onderstaande te mogen afleiden.

Hoewel verschillende bronnen melding maken dat de zoon van Jan Ingel zich reeds in het jaar 1619 als pastoor vestigde in Ankeveen maakt de Baljuw P.C. Hooft pas enkele jaren later aan de overheid bekend dat: 'Barthold Ingel van Amsterdam, woonende t'Ankeveen, aldaar gekomen als priester, den 21 en Martij a. 1622'.

Op 10 juni 1629 schrijft P.C. Hooft aan de Gecommitteerde Raden, aan wie was bericht dat de katholieken te Ankeveen bijeenkomsten hielden: "Uwer Ed. Mog. schrijvens van den 8 dezer heb ik deezen morgen ontvangen en mij daedlijk vervoegt naar Ankeveen, en aldaar bevonden de huizinge van Mr. Jan Ingel, getimmert en gekapt een pavillon (een bijgebouw) en daar inne boven 't salet (salon of gezelschapszaal) eene groote zolder, met twee bedsteden en vijf oft zes banken, los staande tegen de wanten aan. Het is d'Advocaat Jan Ingel die deeze verandering van timmeraedje (timmerwerk) gemaakt heeft, en zich bij wijlen des zomers daar is onthoudende (zich ophouden). Continugelijk (voortdurend) aldaar resideerende (verblijf houden) zijn luijden bekent, zich uitgevende voor Roomsche Katholiek".

Helemaal 'geheim' was de plaats van het vermeende kerkgebouw op het Hollands End bepaald niet. Het mocht dan wel voor het oog van de wereld het uiterlijk van een bijgebouw of schuur hebben maar iedereen wist dat de katholieken hier samen kwamen om er te bidden, te zingen en te luisteren naar hun priester. Waarschijnlijk nadat het buitenverblijf van Jan Ingel was aangepast om ondermeer samenkomsten van 'paepsche aert' te organiseren liet hij zijn zoon aldaar achter om zelf naar elders op het Hollands End te vertrekken. P.C. Hooft schrijft over hem:

'sijn voormalig Huijs verlaten hebbende bracht den Mr. Jan Ingel sijne laatste levensjaeren door in het dorpje Ankeveen op Hollant gelegen'.

Verondersteld mag worden dat hij vertrok naar de tegenwoordige boerenhoeve 'Ingelenburgh' om daar zijn oude dag te slijten. Hoewel Jan Ingel eveneens van grote betekenis is geweest bij de tot-

standkoming van 's-Graveland verdwijnt hij, zonder aanwijsbare reden, plotseling in de duisternis van het verleden. Hij overleed omstreeks het jaar 1637.

Voorgevel van de boerderij 'Ingelenburgh' op het Hollands End

Het was 'den 7en July anno 1644' dat de Baljuw Piet Cornelisz. Hooft in opdracht van 'Zijn Hoogheijt ende d'Ed. Mog: Heeren President ende Raeden over Hollant' wederom een onderzoek instelt naar de 'binnen zijn jurisdictie' voorkomende 'Paepsche kercken ende cappellen'. In zijn 'Verbael' vinden wij omtrent zijn verkenningsstocht naar Ankeveen ondermeer het volgende opgetekend:

'S namiddachs heb ick mij, met den Schout ende twee Schepenen der stede Weesp, vervoeght naar Ankeveen aent huijs van mr. Bartelt Inghel, Priester, woonende aldaer naest aant Sticht van Uijtrecht. Daar vonden wij een zaal, langh naar gissinge omtrent veertich ende breet omtrent vijff en twintich voeten (ongeveer 12 x 7,50 mtr.), de zolder gemaect met zeer groote openslaande luijcken, in voege dat van aldaer oock veele luijden konnen zien ende hooren. In de zaal hingen vier oft vijff fraaije stucken schilderije aan den want. In 't eindt der zaele stondt een cierlijck altaar met een schoon tafereel, voorts kandelaars met keersen, daar lagh oock een missekleet van rood flueel, met eenich ander tuigh, dienende tot dat werck'.

De Baljuw was billijk en wilde zijn goede verstandhouding met de van oorsprong Amsterdamse advocatenfamilie Ingel zeker niet verstoren. Er werden geen arrestaties verricht, geen boetes geheven, geen strenge bepalingen afgegeven en zelfs de priester Barthold Ingel (pastoor te Ankeveen van 1618 tot 1652) niet verboden om in zijn huis godsdienstbijeenkomsten te houden.

Van de achterstelling werd in de loop van de 18de eeuw de scherpe kantjes afgeslepen. Het systeem van de enig erkende Gereformeerde Kerk, omringd door tweederangs burgers, barstte aan alle kanten uit zijn voegen. De Staat erkende weer het bestaan van katholieke priesters en liet ze officieel toe. Aan de vooravond van de grotere veranderingen tussen Kerk en Staat richt de Ankeveense pastoor Henricus Koningsveldt zich op 24 augustus 1757 tot de:

'Gecommitteerde Raaden van de Staaten van Holland ende West Vriesland' met het verzoek 'Daar haar Roomse Kerkhuijs staande op het Hollands Eijnd van Ankeveen onder de Geregte van Weespercarspel, nu seer oud, slegt en bouwvallig zijnde, en zelfs niet buiten gevaar van in te storten als zijnde ongeheijd en maar op losse grond

staande geheel mag worden vernieuwt, en wel in dier voegen dat in plaatse van de oude bouwvallige kerk een nieuwe Kerkschuur op deselve plaats mogt worden gestelt, edog soo hoog niet als de tegenwoordige en dus in plaatse van 39 voeten en 4 duijmen hoog, alleen opgetrokken tot 34 voeten edog wat anders verdeelt vermits de oude kerk veel te kleijn is om alle Ledematen te kunnen bevatten, die in Ankeveen ter kerke komen wetende de ingezetenen van meer als vijf omliggende Dorpen.

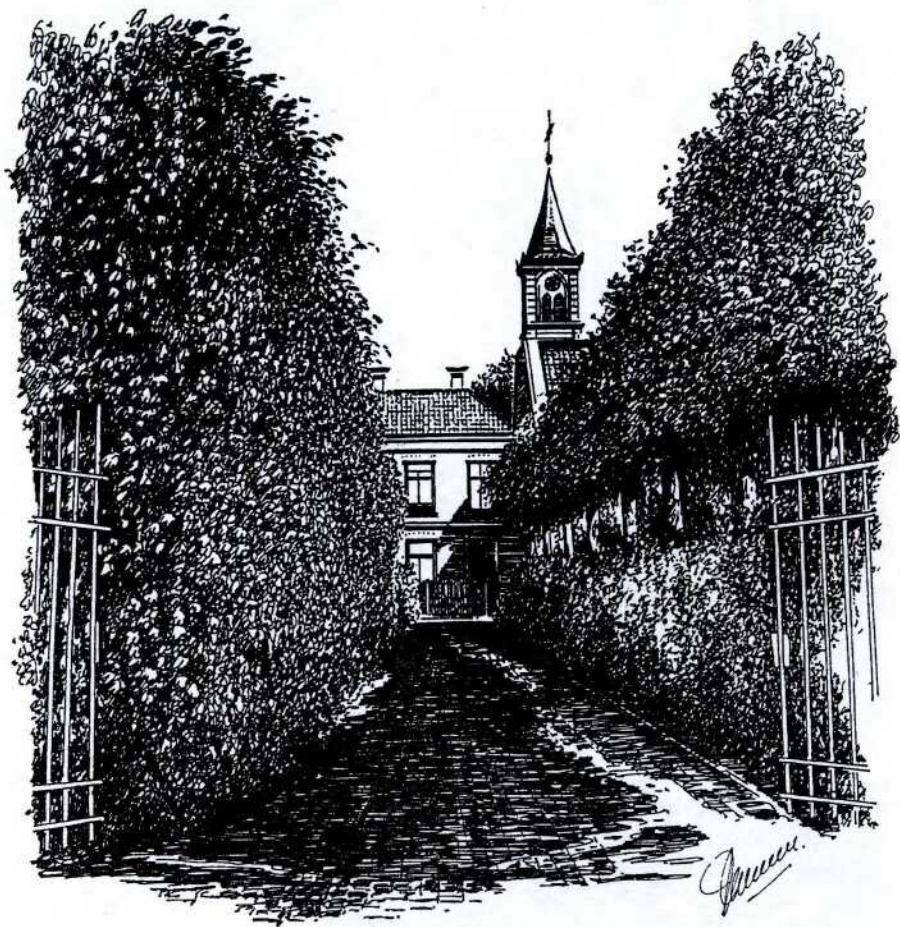
Verzoeke toestemming te ontvangen om binnen de nieuw te maaken Kerkschuur galderijen te laaten maaken om daar op te kunnen plaatsen de personen welke andersints buijten de kerk op banken moeten werden geplaatst. Alles volgens bijgevoegde teekeninge en schetse.'

Hoewel vele naspeuringen werden verricht is mij tot op heden geen enkele tekening of afbeelding van het oude, 'slegt en bouwvallig zijnde' kerkgebouw, hetgeen in 1758 werd gesloopt, bekend. Toch meen ik dat we hier te maken hebben met het oude buitenverblijf van de advocaat Jan Ingel hetgeen na wat aanpassingen zo'n 150 jaar lang het bedehuis werd voor tal van katholieken uit Ankeveen en de noordelijke Vechtstreek.

De oude 17de eeuwse 'Caerte van de Hollandsche polder tot Ankeveen' (aanwezig in het Goois Museum te Hilversum) waarop alle gebouwen op het Hollands End nauwkeurig met de hand zijn aangebracht geeft evenmin enige duidelijkheid omtrent het gebouw waar 'de katholieke ingezetenen van meer als vijf omliggende Dorpen' zondags ter kerke gingen. Het deel 'naest aant Sticht van Uijtrecht' op de oude polderkaart is zo zwaar beschadigd dat een reconstructie helaas niet mogelijk is. Evenmin verwijst de kaart naar een overeenkomstig (kerk)gebouw op het terrein van de boerenhoeve 'Ingelenburgh'.

Waarschijnlijk heeft de ambachtsvrouw van Ankeveen, Maria Elisabeth de Wale, het benodigde kapitaal geschonken voor de bouw van het nieuwe kerkgebouwtje op het Hollands End. Zeker is dat het zonder schulden werd gebouwd. In 1842 onderging het uitwendig een kleine verandering door het plaatsen van een klein sierlijk torentje met uurwerk op het gebouw. In het jaar 1840 werd tussen het

kerkgebouw en het Hollands End een begraafplaats aangelegd. In 1880 werden de losse stoelen in de kerk vervangen door vaste banken, waardoor gelijktijdig 'de hinderlijke vrouwenzitplaatsen binnen de communiebank' kwamen te vervallen. In 1884 werd aan de noordoostzijde van de kerk een nieuwe pastorie gebouwd. Wegens bouwvalligheid werd in het jaar 1928 het oude kerkgebouw gesloopt. De oude draagbalken hadden echter nog met gemak vele

Toegangspad naar de oude St. Martinuskerk op het Hollands End met de in 1884 gebouwde pastorie (tegenwoordig de woning van de fam. J. Metz)

Toegangspad naar het oude kerkhof op het Hollands End

generaties kunnen trotseren. Enkele dorpsbewoners vroegen zich dan ook af of dit soms nog de restanten waren van de 'schuilkerk' van Barthold Ingel. Ook het formaat van de bakstenen getuigde afkomstig te zijn uit lang vervlogen tijden. De 'nieuwe' pastorie alsmede de doden op het kerkhof bleven eenzaam op het Hollands End achter.

En thans? Een haag van hoge linden verbergt het oude kerkhof waarachter nog steeds de voormalige pastorie zich hoog en fier opricht. De plaats van de oude kerk is veranderd in een zanderige tuin. Het kleine kerkhof op het Hollands End is afgesloten door hagen en een ijzeren hek. Het is een plek van bezinning. Roerloos staan zij de daar die vele wachters uit het dorp. Het is alsof zij nog even wat na te praten hebben in de frisse lucht. Wat hen met ons verbindt is niet alleen het voorbije van die zeer nabije tijd, het is ook hun aangrijpende gezamenlijke stilte. Soms denk ik: "als hij of zij tot de levenden behoorden wat zouden ze ons dan nog veel te vertellen hebben". Enkele onder hen zijn nog in de oude kerk gedoopt of gooide propjes papier over de balustrade naar de parochianen die beneden hun, plechtig en devoot, de Gregoriaanse gezangen meezongen. Enkele andere hielpen mee het oude historische gebouwtje te slopen. "Denk eraan", schijnen de vele wachters op het oude kerkhof ons voortdurend te willen zeggen: "Schrijf het toch allemaal op wat je te vertellen hebt. Het nageslacht zal je er dankbaar voor zijn". Ik heb hun verzoek goed verstaan. Of ik het echter allemaal op papier krijg acht ik op z'n minst twijfelachtig. Eén ding weet ik zeker: het verhaal over de vermaarde Ankeveense schuilkerk kent voorlopig nog geen einde.

Ankeveen, februari 2005

Jan M. Veenman

EEN LAATSTE GRENSSTEEN IN 's-GRAVELAND?

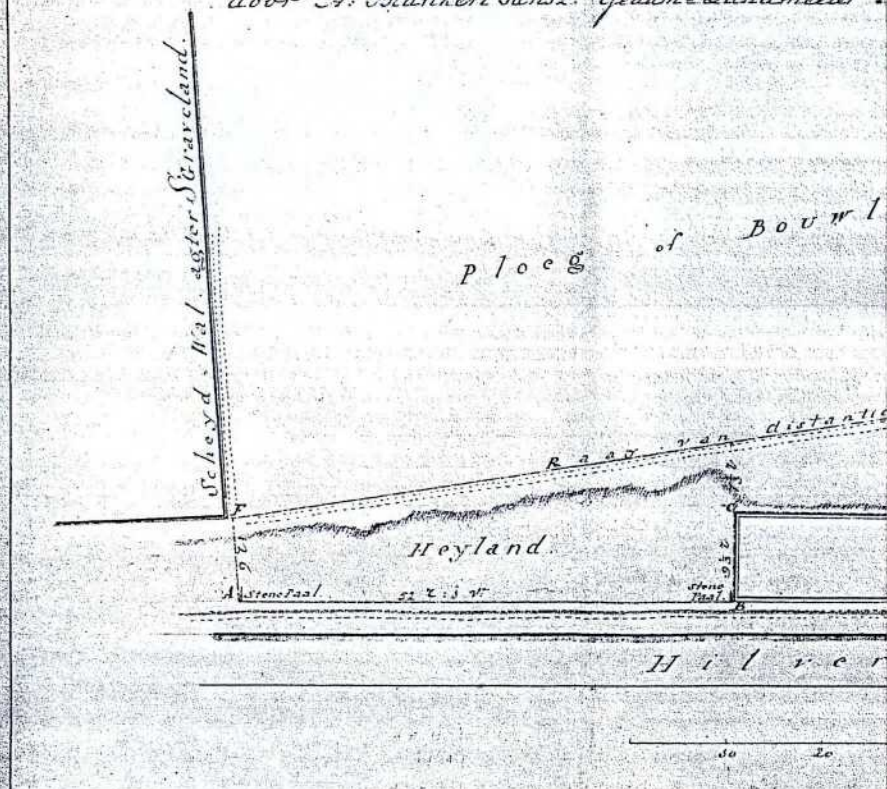
In het eerste periodiek van 1991 verhaalde de heer D.A. Wumkes op pagina 26-29 over grensstenen. In het bijzonder over de vier grensstenen die 's-Graveland omstreeks 1900 nog rijk was. Leest u het artikel er nog maar eens op na. Hij ontleende zijn kennis aan: "Noord- Hollandsche Oudheden, beschreven en afgebeeld door, G. van Arkel en A.W. Weissman. Uitgegeven van wegen het Koninklijk oudheidkundig Genootschap te Amsterdam in 1900". Een andere bron niet door Wumkes genoemd en genaamd "De voorlopige lijst der Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst. Deel V ¹ in de provincie Noord Holland (uitgezonderd Amsterdam) en opgemaakt en uitgegeven door de afdeling A der rijkscommissie voor de Monumentenzorg ingesteld bij Koninklijk besluit van 10 mei 1918, no. 66. sprak op pagina 107 bij 's-Graveland, onder grensstenen." "Twee (XVI B, een ervan gebroken) op het buiten Spanderswoud."

Beide instanties hebben indertijd echter één grenssteen in 's-Graveland over het hoofd gezien. Een nog steeds bestaande grenssteen of beter stenen grensmaal staande aan de Beresteinseweg bij de ingang van het huis "IN. D. LONS. VAERDER". Deze grensmaal gehakt uit hardsteen draagt aan de westzijde de inscriptie B^N de afkorting voor de verdwenen hofstede "Beerensteijn". Aan de oostzijde bevinden zich de letters H^M die staan voor Hilversum. Het bijzondere van deze grensmaal is dat hij ooit ingegraven werd aan de voet van de meest links staande beukenboom binnen de omheining van het huis. Het groeiende wortelgestel heeft de grensmaal als het ware gewurgd. Op zeker moment is hij dan ook net boven de grond afgeknapt. Mij werd verteld, door de zeventigjarige heer De Klerk, een voormalige bewoner van het huis, en daar geboren, dat hij niet beter wist dat de grensmaal altijd al kapot was. Waarschijnlijk is hij op zeker moment als iets onbelangrijks terzijde gelegd en verder in de vergetelheid geraakt. Een volgende bewoner van het huis A.H. Goedemans (Arnoldus Hendrikus, roepnaam "Nol") zal het aardige van de maal ingezien hebben en daarna zijn huidige plek hebben gegeven net

FIGURATIF CAARTJE van een gedeelte
 in Gooijland. Gemeten op ordre van den
 door A. Blanken Jansz. geadm. Landmeester.

Figuratief kaartje van een gedeelte heideveld van Hoog Ed. Groot Mogende
 Domein in Gooiland

buiten het toegangshek. Mijn inschatting is dat hij niet zo diep is ingegraven want hij wordt nu omgeven door een voet van cement of beton. De paal is praktisch vierkant met zijden van twintig centimeter. Hij steekt zo'n zevenenveertig centimeter boven het maaiveld uit. Stel dat het gedeelte wat nog tussen het wortelgestel van de beukenboom aanwezig is ongeveer vijftig centimeter diep in de grond zit en het huidige gedeelte van de grenspaal zo'n twintig centimeter, dan kunnen we aannemen dat de oorspronkelijke lengte van de grenspaal ongeveer 1.20 meter is geweest. De kop van de steen is over een lengte van zeven centimeter afgeschuind. Op de kop is de steen nu circa negen centimeter vierkant. De inscriptie op beide zijden van de steen begint zo'n twaalf centimeter vanaf het rechte gedeelte van de paal. De oorspronkelijke plaats van de grenspaal, dus die tussen het wortelgestel, vormt precies één lijn met de buitenmuur van de latere aanbouw van het huis. Dit zou betekenen dat het huis ooit op Hilversums grondgebied gebouwd moet zijn.

Je kunt je afvragen of er in het verleden aan de buitengrenzen van het grondgebied van de hofstede "Beerensteijn" meerdere van dergelijke stenen grenspalen hebben gestaan. In ieder geval is er gelukkig nog één over en vertelt ons van een stukje rijk 's-Gravelands verleden. Als laatste toevoeging in deze kan ik melden in het bezit te zijn van een kopie-tekening (VTH 4239 Nationaal Archief) uit het jaar 1791 van het grondgebied langs de Beresteinseweg, vanaf de stenen brug in oostelijke richting, Daarop is de door mij beschreven paal met de letter A aangegeven.

Op deze tekening is de huidige begraafplaats nog niet ingetekend daar deze pas in 1830 in gebruik genomen werd. Ook ontbreekt op de tekening het huis "IN. D. LONS. VAERDER" gebouwd in 1673. Dit is te verklaren, want het ging in principe om de opmeting van een gedeelte heideland naast het huis (nu de begraafplaats) en een gedeelte iets verder. Wel is op de tekening nog een tweede grenspaal B aangegeven, op een kleine tweehonderd meter oostelijk van de eerste paal. Daar begint dan ook precies de huidige Corverslaan. Zie bijgaand detail van de tekening, de vroegere grens van het zogenaamde Trompenveld.

W.J. Fecken

EEN BEGRAFENIS PER TREKSCHUIT

In de "Hilversumsche Courant" van 16 oktober 1907 las ik het volgende bericht onder 's-Graveland.

"Woensdag had hier een begrafenis plaats.... per trekschuit. De jager en de roerganger waren beiden in 't zwart en hadden den hoogen hoed op. De familieleden en andere volgers waren in roef en ruim geborgen en zoo ging het grafwaarts".

Ja, het is in deze eigenlijk wel vermakelijk dat niet alleen de overledene in het schip was geborgen, maar ook de familie! Alsof de schrijver het over objecten had. Het is mij niet bekend of dit in 's-Graveland de laatste begrafenis met een trekschuit is geweest. Wie werd er nu op deze manier grafwaarts vervoerd? Naar mijn stellige overtuiging moet dat vast en zeker een dode uit het 's-Gravelandse zijn geweest. De enige daarvoor in aanmerking komende, was volgens de overlijdens-inschrijvingen van 1907, Johannes Brouwer. De overlijdensakte nr. 25 gaf het volgende weer:

"Op den 14 oktober 1907 deed Abraham Hagen 35 jaar, tuinman en wonende te Ankeveen samen met Nicolaas Gerardus Slootweg, 29 jaar, en gemeente-veldwachter te 's-Graveland, aangifte dat op 12 oktober dezes jaar 's middags te half drie in 's-Graveland in het huis nr. 3 was overleden Johannes Brouwer, oud 62 jaar en zonder beroep. Hij was geboren te Muiden en woonde te 's-Graveland. Zijn vrouw was Aletta van Harten, eveneens in 's-Graveland wonende. De overledene was de zoon van Jacob Brouwer en van Neeltje Portengen. Beiden op dat moment reeds overleden."

Het huis nr. 3 stond praktisch vooraan op het Noordereinde bij de Loodijk. Het bevolkingsregister vertelde vervolgens dat de overledene in Muiden geboren werd op 12 mei 1845. In leven was hij agent van een levensverzekeringmaatschappij. Zijn vrouw werd geboren te Abcoude op 22 december 1851 (Baambrugge). Het gezin bestond verder uit twee zoons, respectievelijk Jacob geb. 09 maart 1889 en Cornelis, geb. 11 januari 1893. Beide jongens vertrokken in 1908 naar Bussum. Hun moeder Aletta vertrok vervolgens een jaar later naar Bloemendaal. En als laatste kan vermeld worden dat het gezin de Ned. Herv. Godsdienst beled. Reden dus voor een tocht naar de laatste rustplaats aan de Beresteinseweg.

Wim Fecken

MEDEDELINGEN VAN HET BESTUUR

Schenkeningen van het afgelopen kwartaal

- Van dhr. A. van Groen ontvingen wij een asbak van café “de Tram” met de tekst P.G. van't Klooster
- Een originele oude hoos en wasstamper kregen wij van dhr. A.P. van der Pol
- Dhr. W. Fecken gaf ons een exemplaar van het door hem samengestelde overzicht van de oude R.K. begraafplaats aan de Kortenhoefsedijk
- Dhr. G. van Houten bezorgde ons een oude houten kinderdraagbaar, afkomstig van de begraafplaats in Oud-Kortenhoef
- Mw. A. Schriek gaf ons een afbeelding van het wapen van de voormalige gemeente 's-Graveland
- Dhr. A. van Groen bracht ons nog een aantal oude foto's, waaronder een heel grote oude schoolfoto van de oude Bijbelschool aan het Noordereinde in 's-Graveland.
- Het inlijsten van deze foto werd voor ons kosteloos op vakkundige wijze gedaan door dhr. E. Smalenburg
- Van mw. R. Boeve ontvingen we een document uit de oorlog '40 - '45
- Dhr. J. Hoogendoorn schonk ons een 17-tal foto's van de aanleg van de nieuwe brug bij de Beresteinseweg
- Een klein jeneverflesje van de fa. Verhoeven uit 's-Graveland werd ons geschonken door dhr. B. Wallenburg
- Een oude weegschaal, afkomstig uit de winkel van “Kareltje” Boekschoten werd ons gegeven door Dhr. P. Honig
- Van mw. L. Schriek-Schouten kregen we 17 originele oude foto's van Cornelis Mooy, molenaar op de Kortenhoefse molen.
- Mw. A. van Zalinge schonk ons een luchtfoto uit 1996 van VP Vacuplast b.v. aan de Koninginneweg in Kortenhoef

De Voormalige Rooms Katholieke begraafplaats van 1859

Onlangs is een inventarisatie afgekomen van de graven van de oude begraafplaats die tot de jaren zestig van de vorige eeuw gesitueerd was aan de Kortenhoefsedijk. De inventarisatie is gebeurd naar een oude plattegrond van de begraafplaats met ingeschreven namen op de graven. Deze inventarisatie is tegen kostprijs van acht euro te bekomen bij W.J. Fecken, Julianaweg 26, in Kortenhoef.

Tentoonstelling 1940-1945

Het is al weer vijf jaar geleden, de grote tentoonstelling over de tweede wereldoorlog.

Ook dit jaar begin mei zal de enorme collectie van dhr. Bruin Wallenburg over de jaren 1940-1945 weer worden tentoongesteld. Vermoedelijk zal de tentoonstelling te zien zijn in het voormalige gemeentehuis van 's-Graveland, Huize Westerveld, aan het Noorder-einde te 's-Graveland.

Tegen die tijd zult u via de lokale pers nader worden geïnformeerd

Het bestuur

Fraaie verbetering van den Dorpsweg te Ankeveen.

16 september 1936: Thans kunnen wij mededeelen, dat de verbetering van den dorpsweg te Ankeveen zoo goed als gereed is. De straat is 1½ K.M. lang en vier meter breed met aan beide kanten een halven meter verharding. De mooie grijze steen is gelegd in keperverband en opgesloten in basaltinebanden. Waar noodig is een beschoeiing aangebracht van beton of parkoepenalen. Ook de oprit naar de Horstermeerbrug is veel ruimer geworden. Op sommige plaatsen zijn, ten dienste van het autoverkeer, zwart-witte paaltjes geplaatst. De hoek bij het Ankeveensche pad is afgerond, waardoor men een beter uitzicht heeft wanneer men van dit rijwielpad komt, hetgeen niet overbodig is, want met het drukke autoverkeer door het dorp leverde deze hoek steeds gevaar op. Het dorp is niet meer te herkennen, nu deze verbetering is gereedgekomen. Het zal een genot zijn voor de inwoners – de herfsttijd nadert immers reeds met zijn vele regenbuien - dat deze mooie weg tot stand is gekomen. De automobilisten rijden nu echter met veel grooter snelheid door het dorp; dat is misschien de schaduwzijde van deze lofwaardige verbetering

WIE WEET HET ANTWOORD

door Jan Schriek

Het antwoord op de vorige foto-vraag in het novembern timer, 'wie zongen er in het dameskoor INTERNOS in Ankeveen?', (60 jaar geleden), laten wij hierbij volgen.

1.? 2. mw. Victoria Hagen, 3. Alie Bos-Keetelaar, 4. Rie Blokker-Leurs, 5. mw. Stalenhoef, 6. Trees Veenman-Mulder, 7. mw. van Heumen-Baar, 8. Jo Ketelaar, 9. Rie Torsing-Hilhorst, 10. To van Schaik-Wiggers, 11. mw. Goedemans, 12. Rie van Rijn-Hagen, 13. ? 14. Everdien Vermeulen, 15. mw. Kasterman, 16. mw. Hagen-Bakker, 17. Nel Booy, 18. Nel v. Vliet-Wind, 19. Lies Torsing-Meertens.

En wie wisten de antwoorden? Mevr. Keetelaar (Hollands End) en dhr. Thimo Veenman.

Nieuwe vraag:

Zestien mannen in de werkverschaffing. Vermoedelijk in de twintiger jaren,(1925?), aan het werk in de omgeving van wat nu de Reigerlaan en de Zuidsingel heet, in Kortenhoef. Vroeger ook wel bekend als Groenhoven.

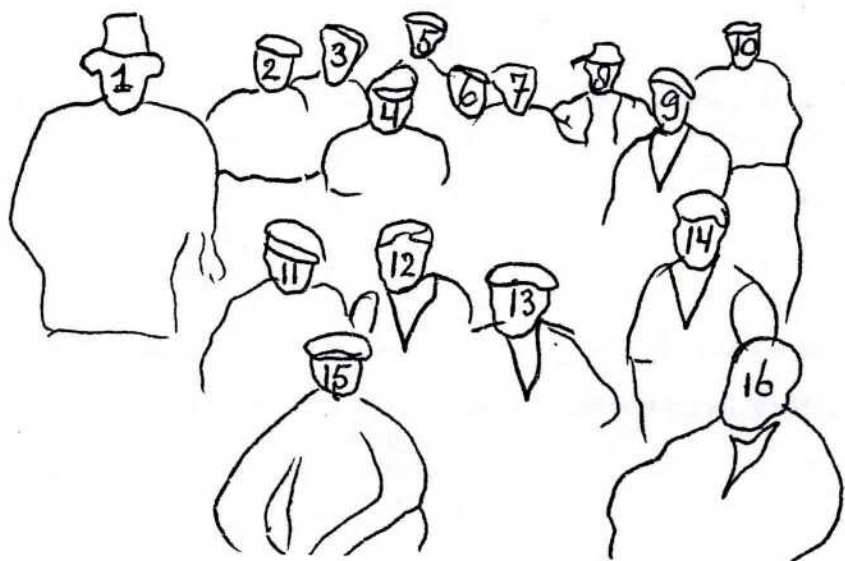
Eén van de mannen kennen wij er van, nl. nummer 9, dat is Jan Hagen.

Nu zijn er heel wat Jan Hagen's, maar hij was bekend met zijn bijnamen "Jan Turfie", of "Jan van de Sluis", want bij de Sluis werd hij geboren.

Wie herkent in één van deze mannen zijn/haar Opa, Oom of verre neef??

Uw reactie graag naar Jan Schriek, Cornelis de Wijsstraat 17, 1241 BW Kortenhoef. Tel. 035-6563506 of iedere woensdagavond tussen 20.00 uur – 22.00 uur in ons gebouw aan de Kerklaan 89, 1241 CL Kortenhoef, tel.035-6569293. U mag ook de namen opschrijven en in de brievenbus van ons gebouw, a/d Kerklaan 89, bezorgen.

(Vlakbij het winkelcentrum de Meenthof). Als u maar één naam weet mag u dat natuurlijk ook laten weten.

DOEL: De Historische Kring heeft ten doel voorwerpen, afbeeldingen en archivalia betreffende de historie van de dorpen Ankeveen, 's-Graveland en Kortenhoef te verzamelen, te archiveren en ten toon te stellen, zomede de belangstelling daarvoor te bevorderen.

REALISATIE: Er is veel uit te pluizen, te verzamelen, te rangschikken en te publiceren. Bij al deze arbeid is uw hulp nodig, hetzij door informatie, dan wel financiële steun. Nieuwe leden heten wij van harte welkom!

Lidmaatschap
Minimaal € 9.10 per jaar
Postbezorging buiten regio + € 5.40 portokosten
Leden ontvangen de driemaandelijke
periodiek gratis, niet leden kunnen
een exemplaar verkrijgen voor € 1.15

BESTUUR:

Voorzitter
Mevr. C. van den Velden-de Groot,
Kortenhoefsedijk 43, 1241 LN Kortenhoef
Telefoon: 035 – 6562525

Secretaris:
Mevr. M.V. Bouter
Meenthof 27, 1241 CP, Kortenhoef
Telefoon: 035 – 6560535
E-mail: riabouter@hetnet.nl

Penningmeester/
Ledenadministratie:
Dhr. J.B. Koster
Cl. Heijnensoenlaan 5, 1241 BL Kortenhoef
Telefoon: 035 – 6561377
E-mail: jbkoster@planet.nl

Mevr. M.A. Boeve-Bant	Bergse Pad 6,	1244 PS	Ankeveen
Dhr. D. Buitenhuis	Leeuwenlaan 3,	1243 KA	's-Graveland
Dhr. J.C. Immerzeel	Reigerlaan 26,	1241 ED	Kortenhoef
Dhr. J. Schriek	C. de Wijsstraat 17,	1241 BW	Kortenhoef

Ereleden:
Dhr. M. van Ee
Dhr. J.C. Immerzeel

BEZOEKAVOND: Elke woensdag, na 20.00 uur, tel. 035-6569293

BEZOEK-/POSTADRES: Kerklaan 89, 1241 CL Kortenhoef
E-mail: hkgloriosa@hetnet.nl
<http://indegloriosa.geschiedenisbank-nh.nl>
Girorekening nr.: 544.86.37